

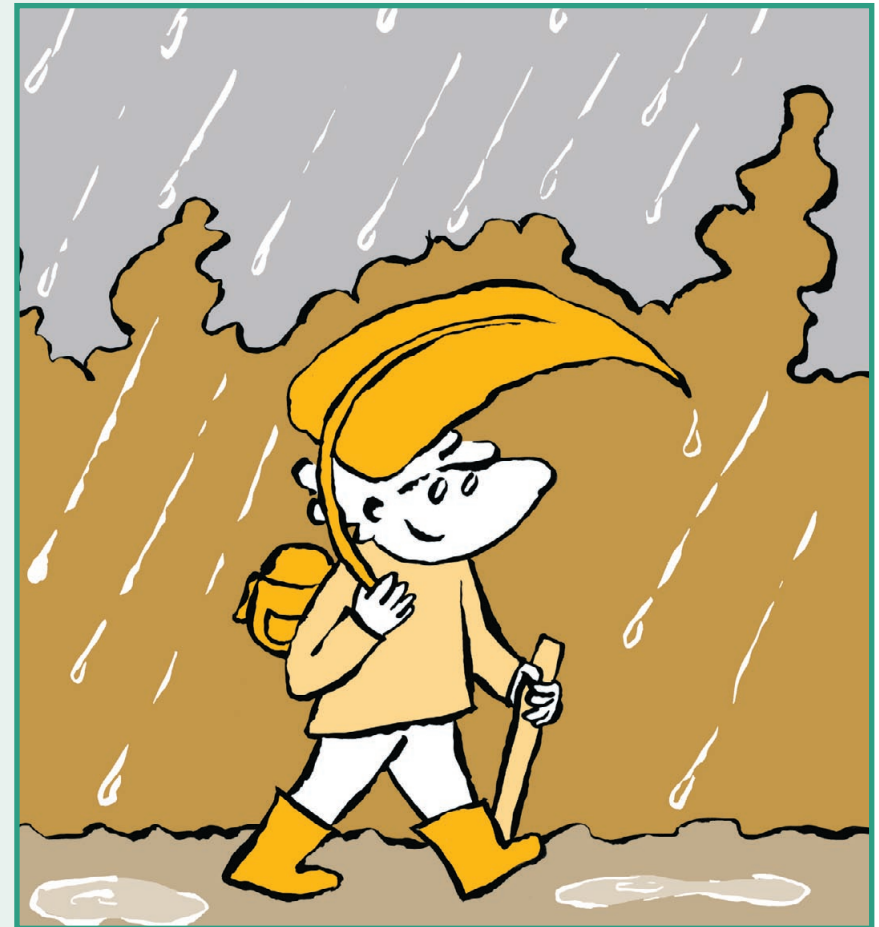
SÉTA A TERMÉSZETBEN

ÉN ÉS A VILÁG

A modul szerzője: Iván Zsuzsanna

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

1. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Tervezés					
A	A tanulók ötleteket adnak, hogy szerintük hova menjen az osztály sétálni. A tanár felhívja a figyelmüket, hogy olyan helyet válasszanak, ahol élőlényeket is meg tudnak figyelni. 10 perc	Kreativitás Gondolkodás	Frontális osztálymunka – ötletroham		P1 (Séta) Tábla, kréta
B	A tanulók csoportokat alkotnak. A csoportok megbeszélik, és kijelölik a séta útvonalát, döntésüket megindokolják. 10 perc	Kreativitás Gondolkodás Együttműködés Kifejezőkészség	Kooperatív tanulás – szóforgó	A csoportalakítás kellékei	P1 (Séta) P2 (Csoportalkotás)
I/b Útiterv megbeszélése					
A	A gyerekek megbeszélik a megfigyelési szempontokat, értelmezik a feladatlap feladatait, és előlapot készítenek neki. 10 perc	Figyelem Értő olvasás Rendszerezés	Frontális osztálymunka – magyarázat, megbeszélés	D1 (Megfigyelőlap) Színes ceruza	
B	A csoportok megbeszélik a megfigyelési szempontokat, értelmezik a feladatlap feladatait. A feladatlapot kiegészítik egyéni ötleteikkel, és jelvényeket készítenek a csoportjuknak. 10 perc	Figyelem Értő olvasás Rendszerezés Kreativitás Finommozgások Együttműködés	Csoportmunka – megbeszélés, feladatmegoldás	D1 (Megfigyelőlap)	P2 (Csoportalkotás)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c A séta szabályai					
A	A tanár megbeszéli a tanulókkal a viselkedés és a gyűjtés szabályait. 10 perc	Szabálytudat fejlesztése Figyelem Felelősségtudat	Frontális osztálymunka – beszélgetés		P3 (Szabályok)
B	A csoportok összegyűjtik a séta alatti viselkedés, az élőlények megfigyelésének, valamint az esetleges gyűjtések szabályait. 10 perc	Szabályalkotás Felelősségtudat Együttműködés Szabálytudat	Kooperatív tanulás – szóháló	Rajzlap, íróeszköz	
C	A tanulók párokat alkotnak szimpátia alapján. A párok plakátot készítenek arról, hogy mit szabad és mit nem szabad tenni a séta során. A párok bemutatják egymásnak munkájukat, és megbeszéli a témával kapcsolatos gondolatokat. 10 perc	Szabályalkotás Felelősségtudat Együttműködés Szabálytudat Finommozgások	Páros munka – plakát	Rajzlap, íróeszköz	
II. Új tartalom feldolgozása – séta					
II/a Időjárás megfigyelése					
	A gyerekek megfigyelik az időjárást. 10 perc	Megfigyelőképesség Együttműködés	Csoportmunka – megfigyelés		P4 (Séta közben)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Hangok, színek, formák megfigyelése					
	A tanulók magukban számolnak, és közben figyelik, meddig jutnak el a számolásban anélkül, hogy madárfüttyöt hallanának. Az osztály félkörbe áll, és sorban mindenki mond egy olyan színt, színárnyalatot, amelyet a környezetében levő növényeken, állatokon lát. Diákok számukra érdekes alakokat, formákat keresnek a környezetükben, és megmutatják egymásnak. 15 perc	Megfigyelőképesség Viúális szemlélet Türelem	Frontális osztálymunka – megbeszélés		
II/c Élőlények megfigyelése					
	A gyerekek közelről megfigyelnek egy fát. 25 perc	Megfigyelőképesség	Csoportmunka – felfedezés		P5 (Ismerkedés egy fával)
II/d Játék					
A	A gyerekek eljátsszák a Rablósákmány játékot. 10 perc	Figyelem Türelem Logikus gondolkodás Együttműködés Szabálytudat	Páros munka – játék	Különböző színűre befestett fogniszkalók vagy különböző színű fonalak	P6 (Rablósákmány)
B	A gyerekek eljátsszák a Vakséta játékot. 10 perc	Egymásra figyelés Empátia Együttműködés	Páros munka – játék		P7 (Vakséta)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Rendszerezés					
A	A tanulók rendszerezik és tulajdonságaik alapján csoportokba rendezik a gyűjtött anyagot. Bemutatják a többieknek a gyűjteményt, elmesélik, hol találták, és hogy szerintük mi lehet az. 20 perc	Rendszerezőképesség Együttműködés Összehasonlítás	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás, bemutatás	Színes ceruza, csomagolópapír, madzag	
B	A gyerekek leveleket készítenek. 20 perc	Finommozgás fejlesztése Kreativitás Türelem	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	Színes ceruza, rajzlap, olló, víz- festék, gyűjtött falevelek	P8 (Levelek)
III/b Ismeretek rögzítése					
	A gyerekek kitöltik a megfigyelőlapot. 10 perc	Figyelem Emlékezet Önállóság	Frontális osztálymunka – megbeszélés önálló, feladatmegoldás	D1 (Megfigyelőlap)	
III/c Értékelés					
A	A gyerekek értékelik a munkát. 15 perc	Értékelés Önismeret Véleményalkotás Véleménynyilvánítás	Frontális osztálymunka – beszélgetés		P9 (Önértékelés)
B	A gyerekek értékelik egymás munkáját. 15 perc	Értékelés Önismeret Empátia Véleményalkotás Véleménynyilvánítás	Frontális osztálymunka – beszélgetés		P10 (Társértékelés)

TANÁRI MELLÉKLET

P1 SÉTA

A séta helyszínét a vázlat szerint a gyerekek döntik el, de a „paramétereket” – távolság, idő, esetleg útiköltség – a tanár szabja meg. Szerecsés esetben az iskola környékén van park, liget, erdő, vagy rét.

P2 CSOPORTALAKÍTÁS

Két csoportalakítási módot ajánlok:

A csoportalkotáshoz használhatunk állatokat ábrázoló játékyomdát, képeslapot, kártyát (állatokat (vagy más élőlényt) ábrázoló játékyomda, kártya, képeslap (például a Természetbúvár magyar kutyafajtákat bemutató sorozata). Fontos, hogy annyi egyforma ábrát válasszunk, ahány fős csoportot szeretnénk, és annyi különbözőt, ahány darab csoportot tudunk kialakítani. Vagy 4 felé vágott természeti képek darabjai össze vannak keverve. A diákok húznak az összekevert képrészekből egyet-egyet. Mindenki megkeresi azt a másik három társát, akinek a képrészeivel a saját darabja egy egészet alkot.

P3 SZABÁLYOK

Például ne törjék le az ágakat, ne hangoskodjanak az erdőben...

P4 SÉTA KÖZBEN

A séta során a pedagógus a munkafüzet alapján felhívja a diákok figyelmét a feladatokra, hogy később válaszolni tudjanak a munkafüzetben szereplő minden kérdésre.

P5 ISMERKEDÉS EGY FÁVAL

A tanár választ egy olyan helyet, ahol lehetőleg több fa van, és biztonsággal kijelölhet egy területet, ahol a gyerekek szétszéledhetnek. Megbeszéli a diákokkal, hogyan tudhatnak meg többet a fákról: simogassák meg a fák törzseit, milyen a kérgük, milyen a színe, keresenek lehullott leveleket, terméseket. Figyeljék meg, hogy van-e virága, ha nincs, vajon lehetett-e. Indokolják állításukat. Milyen vastag a törzse, egyedül át tudja-e ölelni, ha nem, hány társsal sikerül. Van-e lakója, ha igen, kik (mohák, zuzmók, madarak stb.) Ha érdekes dolgokat, szép falevelet találnak, tartsák meg.

P6 RABLÓZSÁKMÁNY

Szükséges eszköz: színes fogpiszkálók vagy pálcikák, de lehet fonaldarab is, madzag.

Otthoni előkészület: A tanárnak 80-100 db fogpiszkálót vagy pálcikát különböző színűre kell befestenie vagy különböző színű fonalakat egyenlő méretű darabokra vágnia.

Terepi előkészület: A tanár kijelöl egy területet, az osztály létszámtól függően. Érdeemes a játék idejére például madzaggal ténylegesen kijelölni a terepet. A tanár szétszórja a színes „kukacokat”.

A játék menete: A gyerekek madárpárokot alkotnak, az egyik a fészekben fog ülni, és nem mozdulhat el, a másik pedig táplálék után kutat. A táplálékszerző egy percig egyesével a társának hordja a színes fogpiszkálókat, minél többet. Egy perc után cserélnek. Az időjeleket a tanár adja. A végén minden pár megszámolja a zsákmányát. Értékeljék az eredményt, következtessenek a rejtőszín jelentőségére, feltűnő szín hátrányára, arra, hogy ők mivel védekeznek (rossz íz, mérgező anyag).

P7 VAKSÉTA

A tanár kijelöli azt a területet, ahol sétálni fognak a párok. Igyekezzen minél változatosabb, izgalmasabb, titokzatosabb helyet találni. Egyezzen meg a tanulókkal a vezetés idejében, valamint abban, hogy az idő lejártát mivel fogja jelezni. Legyen ez a jel „természetbarát”, ne riassza el a madarakat, például kellemes furulyaszó, madárfütty. A tanulók párokat alakítanak. Minden pár döntse el először, hogy ki lesz a vezető és ki lesz a vak. A „vak” szemét kendővel kössék be. A vezető feladata: Végigvezeti társát egy tetszőleges, érdekesnek ígérkező útvonalon. Ügyeljen arra, hogy kerülje a balesetet: kidőlt fa, farönk, szikla stb. Helyezze társa kezét érdekes tárgyakra, fatörzsre, vezesse érdekes hangok, illatok közelébe. A „vak” társ a kendő levétele után próbáljon visszatalálni a titkos útjára. Cseréljenek szerepet.

P8 LEVELEK

A tanulók levélsablont készítenek: többféle növény levelét körülrajzolják egy rajzlapon, majd a kapott formákat kivágják. Így két hasznosítható forma keletkezik. A levelet olyanra színezik, amilyennek látták. A keletkezett negatívoknak rajzlapkeretet hagyva összefűzik egy fűzeté. A tanulók tanári segítséggel az egyes levelek fölé írják a növények nevét. Ezt a fűzetet később saját határozóként használhatják a gyerekek.

P9 ÖNÉRTÉKELÉS

Önértékelés, kritika a megadott szempontok alapján: pozitívumok kiemelése, mi az, ami a legjobban tetszett a sétán, mi az, ami a legkevésbé, mit tennél másként. Nem verbális módon önértékelés, hangulatjelzés: Azok a diákok akik nem érezték jól magukat leguggolnak, akik pedig jól érezték magukat a levegőbe ugranak!

P10 TÁRSÉRTÉKELÉS

Egymás munkájának megismerése, értékelése. A tanár a pozitív értékelést irányíthatja a következő mondat elindításával: Nekem azért tetszik...(valakié), mert... Nem verbális módon: Mutasd az alkarodon, mennyire érezted jól magad! Ha nagyon, közelíts a könyököd felé, ha alig, akkor a csuklódhoz!

